

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

A1 TÜRK DİLİ VE YAZINI DERSİ UZUN TEZİ

“KAÇINILMAZ YABANCILIK”

Kılavuz Öğretmen: Halil Koç

Öğrenci Adı: Yiğit

Soyadı: Sađirođlu

Diploma Numarası: D-001129 008

Sözcük Sayısı: 3.555

Araştırma Konusu: Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna adlı romanında yabancılaşma sorununun Raif Efendi ve Rasim figürleri üzerinden incelenmesi.

ÖZ(ABSTRACT)

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı, A1 Türk Dili ve Yazını dersi kapsamında hazırlanan bu tezde, Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna adlı yapıtında yabancılaşma sorunu, odak figürler üzerinden incelenmiştir. Bu doğrultuda yapıttaki iki odak figürün, yapıt boyunca yüzleştikleri yabancılaşma sorunu, bu sorunun nedenleri ve sonuçları karakter analizleri yaparak çözümlenmiştir. Figürlerin yaşadıklarına değinilerek bu yaşadıklarının onlar üzerinde etkisi incelenmiştir. Figürlerin yaşadıkları yabancılaşma sorununun ilerlemesi ile paralellik gösterir. Bu tez iki ana başlık ve sekiz alt başlık şeklinde değerlendirilmiştir.

Yapıtın iki odak figürü ve yapıtın ana izleklerinden biri olan yabancılaşma sorunu bu başlıklar altında ele alınmıştır. Ana başlıklar bu iki odak figürün ismini taşımaktadır. Alt başlıklarda ise bu iki odak figürün yabancılaşma sorunu bölümler halinde neden sonuç ilişkisi içinde incelenip birtakım sonuçlar elde edilmiştir.

Sonuç bölümünde, odak figürlerin yabancılaşma sorununun bölümlerine ve yabancılaşmaya neden olan etmenlere kısaca değinilmiştir. İki figür için de neden sonuç ilişkilerinden yola çıkılarak ortak ve farklı sonuçlara varılmıştır.

(148 kelime)

İÇİNDEKİLER

Öz (Abstract)	1
GİRİŞ.....	3
RASİM.....	4
3.1. Yabancılaşmaya Başlangıç.....	4
3.2. İlerleyen Yabancılaşma	6
3.3. Rasim, Raif Efendi ve Yabancılaşma.....	7
RAİF	8
3.1. Yabancılaşmaya Başlangıç.....	8
3.2. Maria Puder, Raif ve Yabancılaşma.....	9
3.3. Aile ve Yabancılaşma.....	11
3.4. İletişimsizlik	13
3.5 Sanat ve Yabancılaşma.....	13
SONUÇ	14
KAYNAKÇA.....	17

1)GİRİŞ

Yabancılaşma sorunu, toplumu oluşturan insanlar için her zaman büyük bir sorun olmuştur. Yabancılaşma temel olarak ikiye ayrılır: topluma olan yabancılaşma ve bireyin kendine olan yabancılaşması. Bu iki yabancılaşma bireylerde genellikle beraber olarak gözlenir. İnsanın dünyadan koparak kültürel ve toplumsal alanda kendine ikinci bir dünya kurması yabancılaşma olarak nitelendirilebilir. Yabancılaşmak var olandan uzaklaşarak var olana sessiz bir başkaldırı olarak da tanımlanabilir.

Rasim'in yabancılaşma süreci bölümler ve parçalar halinde gerçekleşmiştir. Öncelikle yabancılaşmaya başlayan Rasim daha sonraları ilerleyen yabancılaşma sorunu ile yabancılaşma olgusu içindedir. Rasim'in Raif Efendiyle tanışması ve onunla olan ilişkisinin de yabancılaşma sorunu üzerinde etkisi göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür.

Raif Efendi Kürk Mantolu Madonna romanındaki temel yabancı figürdür. Herkes için yabancı olan bu figür üzerinden yabancılaşma sorunu çocukluk ve aile hayatı gibi derinliklere inildikçe sebeplendirilenbilir. Raif Efendinin hayatına sonradan dahil olan Maria Puder'in varlığı ve aralarında geçen ilişki Raif Efendinin hali hazırda var olan yabancılaşma sorununu bir derece daha arttırmıştır. Raif Efendi ve yabancılaşma sorunu aynı zamanda onun sanata olan özel ilgisi kanıtıdır. Sanat Raif Efendiyi yabancılaşmaya iter yabancılaşma ise Raif Efendiyi sanata iter bu bir döngü halindedir. Bir birey olmaya başladığından beri var olan iletişimsizlik sorunu da Raif Efendi için onun yabancılaşma sorununun temelindeki nedenlerden biridir.

2)RASİM

2.1.)Yabancılaşmaya Başlangıç

Roman, Rasim'in umutsuzlukla Ankara sokaklarında gezmesiyle başlar. Rasim işsiz kalmanın ve uzun süredir iş bulamamanın verdiği umutsuzlukla sadece sokaklarda değil aynı zamanda kendi düşünce dünyasının içinde de gezdiği görülür. İçinde bulunduğu işsizlik kaynaklı melankoli onun hayatını ele geçirmiş bir haldeyken; arkadaşları ile kafasını dağıtmak için oturduğu içki sofraları bile ona içinde bulunduğu ümitsizliği bir an olsun bile unutmamasına yardımcı olamaz. Öncelikle kendine yabancılaşan Rasim sonradan topluma yabancılaşmıştır. Rasim'in kendine olan yabancılaşmasından sonra topluma olan yabancılaşması kaçınılmazdır. *"İşin garibi sıkıntımın imkansız hale geldiği nispette, benim de çekingenliğim, mahcupluğum artıyordu ... İnsanlara ne kadar çok muhtaç olursam onlardan kaçmak ihtiyacım da o kadar artıyordu"* (Ali, 12). Öncelikle işsizlik derdinden kaçmaya çalışan Rasim, dertlerin insanın bir parçası olduğunun farkında değildir. Dertlerinden kaçarken bir yandan kendinden de kaçır. Rasim bireysel ve toplumsal yabancılaşma çemberinin içindedir. Sebepsiz yere onun işinden olması onu bu çember içinde kalma ihtimalini kuvvetlendirir: Çünkü sebebini bilseydi belki bir çözüm yolu bulabilirdi. Sebepsizlik onun yabancılaşma sürecinin ilk adımıdır.

Rasim'in yabancılaşma sorunlarıyla yüzleşmesinin getirdiği sebeplerle yavaş yavaş herkes için üçüncü tekil kişi olmaya başlar ve en sonunda onlara göre kaybolur. Rasim yabancılaşma sürecini çok hızlı bir şekilde yaşamaya başlar. Kendini dünyadan soyutlamaya çalışır. Aslında her şeyin o olmadan ne kadar iyi olduğunu düşünür. Kendini gereksiz hisseder bununla kalmaz başka insanlara da kendinin gereksiz olduğunu hissettirmeye çalışır. Gereksizlik hissi Rasim'in yabancılaşması sırasında en yoğun yaşanan hislerden biridir. Rasim'in bir zamanlar bir iletişim ve paylaşım içinde olduğu ortak noktalara sahip olduğu insanlar artık yoktur.

Rasim onlar için yok olur ve onlar da Rasim'in gözünde yok olurlar. Eskiden birbirleri için gerekli olduğu hissine sahip olan Rasim, yabancılaşmaya başlangıçla kendini gereksiz görür. Rasim için yabancılaşma başlamıştır, sürecin bitimine az kalmıştır. Rasim de bu gereksizlik hissiyle boğuşmadan onu mutlak galip ilan etmiştir. *“Her şey, her şeyi olduğu gibi kabul etmekteydi. Şu halde bana da yapacak başka bir şey kalmıyordu.”* (Ali, 13): Rasim'in gereksizlik hissini tavan noktasının Rasim'i üst derece bir çaresizliğe ve umutsuzluğa ittiğini biliyoruz. Bu duyguların ve hislerin birleşiminin Rasim için tek bir sonucu olmuştur: Yabancılaşma. Yabancılaşan Rasim, kendini bir boşluğa düşüyor gibi hisseder. Boşluğun ortasında olan kişiler yabancılaşma sürecini tamamlamış kişilerdir. Bu kişiler boşlukta sadece yalnız değillerdir onlar artık ulaşılmazdır, ulaşılamazdır. Bu durum o boşluğun içine sürüklenenler için farklıdır. Onlar dışardan uzanan ellere açıktır. Rasim de, yavaş yavaş ama aniden bu boşluğa kendini sürüklenir bulunduğu zaman dışarıdan bir el onun yalandan da olsa imdadına yetişir. Hamdi bey maddi anlamda Rasim için bir kurtarıcı olabilir fakat yabancılaşma olgusu maddi öğeleri içinde barındırsa da romandaki asıl yabancılaşmanın kaynağı figürün içinde bulunduğu manevi durumdur. Yani Hamdi Bey Rasim'in yabancılaşma sürecini sadece biraz yavaşlatabilir. Rasim bir yabancı olmaya başlamıştır, hiçbir dış kuvvet onun bu yabancılaşma sürecini durduramaz.

Rasim içinde bulunduğu uzam ve yaşadığı yaşam yüzünden her türlü etkiye açık bir hal alır. Bir düşünüş içine geçen Rasim, içinde bulunduğu düşünüşün içgüdüsel olarak farkındadır. Düşünceleri onu Hamdi Beye gidip gitmemekle başlamak üzere birçok ikilemin içine sokar. Yine bir içgüdü olan yaşama içgüdüsu onu hayatta tutar ve yaşamaya devam etmeye zorlayan seçimler yapar. Rasim bu yabancılaşma sürecine başladığından beri kendini gereksiz hissetmesinden kaynaklı olarak tanıştığı insanlara da kendini hem istemli hem istemsiz olarak gereksiz olduğunu hissettirmek ister. Hamdi Bey, geldiği konum ve kişiliği sebebiyle onu çoktan küçük ve gereksiz görmektedir. İnsanlar, ona ilk başta pek de farklı gözle bakmazlar

fakat o, insanların onu çok farklı gördüğünü düşünür kendini insanlara bir yabancı olarak göstermeye, onlar için yabancı konumuna gelmeye çabalar. Rasim, yabancılaşmanın verdiği düşüncelerle Hamdi Beyin evinde ona karşı yapılan her hareketi, aşırı derecede, onlar için bir yabancı olmasına yorar. Rasimin kendine yabancılaşma süresi çok daha önce başladığı için kafası ona yabancı gelir; düşünceleri hissettikleri sanki onun değildir. Kafasının içinde bir başkası vardır. Tüm bu olana bitene rağmen Rasim'in yaşama isteği onu hayata biraz da olsa bağlar. Hamdi Beyin yaptığı teklifi en sonunda kabul eder. Rasim'in üzerinde garip bir mecburiyet vardır. Bu mecburiyet yaşıyor olmanın ve yaşamak istemenin getirdiği tek şeydir. Bir yabancı bile olsa kendini insanlara bir yabancı olarak gösterse de o bir canlıdır. Yabancılaşmasına rağmen hayatta kalıp yaşamaya devam etmek ister.. Rasim de yabancılığını bir yana bırakarak yaşamak için bu teklifi kabul etmiştir. Başlangıç seviyesinde olan yabancılaşmayı biraz da olsa yavaşlatan etmen Hamdi Bey'in Rasim için maddi bir kurtarıcı durumuna gelmesidir. Rasim'in yabancılaşmaya başlangıcı hızlı olmuştur fakat Hamdi Bey gibi dış bir maddi etki onun yabancılaşma sürecini engelleyemese de yavaşlatmayı başarmıştır.

2.2.)İlerleyen Yabancılaşma

Yabancılaşma sürecinin içinde olan biri için yüzleşmesi gereken en sert gerçeklerden biri gerçek anlamda yabancı olduğu bir yere gitmektir. Rasim de işe başladığı gün herkese gerçek anlamda bir yabancıdır. “*Gayrimuayyen*” olarak nitelediği bir kapı onun yeni mesai yeri olacaktır; bulduğu iş onu gereksiz hissetmekten kurtaramaz Rasim kendine ve çevresine yabandır, yabancıdır. Sembolik bir anlatım olarak da yorumlanabilen kapı objesi insanlar için yeni bir yere açılan yeni ufuklara aydınlığa çıkışın bir sembolü olarak gözüktür. Hiç değilse bile gelen bir farklılığın habercisidir. Rasim için bu kapı “*gayrimuayyen*”dir. Gereksizlik ve onun getirisi yabancılaşma artık Rasim'in bir birey olarak onu var eden en büyük parçasıdır. Bu yabancılaşma hızla büyüyerek Rasim'in yaşamının tümü olmuştur.

Rasim yabancılaşma kavramı ile bütünleşmekteyken bunun farkına zaman zaman varır. İçinden geçtiği bu kapı ona ne kadar gereksiz gözükse de onun hayatı tamamen değiştirecek kişi o kapının ardındaki odanın içindedir. Raif Efendi Rasim'in bazı olguların ve geleceğin farkına varmasını sağlar. Rasim bir yabancıнын hisleriyle girdiği odada orda uzun süredir bulunan fakat oradaki çalışanlara Rasim'den çok daha fazla yabancı olan Raif Efendi vardır.

Sonuç olarak Raif Efendi Rasim'in içinde bulunduğu yabancılaşma sürecinin farkına varmasını sağlar. Rasim Raif Efendiye bakınca bulunduğu sürecin sonundaki adamı görür. Bu onu kendi yabancılaşmasında uzaklaştırır ve Raif Efendinin yabancılaşmasına odaklanmasına sebep olur. Rasim'in yabancılaşmayı tanınması sağlayan, yabancılaşmayı kendi dışında ilk kez farklı bir bireyde görmesine neden olan etmen Raif Efendi ve Rasim'in onunla olan ilişkisidir.

2.3.) Rasim, Raif Efendi ve Yabancılaşma

Günlerce aynı odanın havasını soluyan bu iki insan arasında neredeyse hiç insani bir konuşma geçtiği görülmemektedir. Rasim yabancılaşma sürecini tam olarak tamamladığından olsa Raif Efendi denen bu yabancı ruhlu adama yavaş yavaş ilgi duyduğu romanda belirtilir. Rasim tam bir yabancı değildir, olmaktadır. Raif Efendiyi zaman zaman anlar çünkü kendisi kısmen bir yabancıdır ve kendini Raif Efendi de görür.

Romandaki yabancılaşan figürler kendilerine benzeyen figürlerle yakın olmak için çabalarlar. Bunun sebebi insanın yaratılış gerçeği ve figürlerin insan olmasıdır: Romandaki figürler kendilerine benzeyen figürlerde kendilerini tamamlayacak parçalar arar. Bu parçalar insanın kendi bütünüyle uyumlu ve benzer olmalıdır. İşte yabancılaşmış ya da yabancılaşma sürecinin içinde olan insanların birbirine ilgi duyması da bundan kaynaklanmaktadır. Rasim'in ilgisi buradan gelir. Rasim bu yabancıda yani Raif Efendi de kendinden bir parça bulmuştur. Raif Efendi belki de onun kaçınılmaz yabancılaşma sürecinin sonundaki geleceğidir. Raif Efendi'nin hareketlerini büyük bir dikkatle inceler. Onların arasındaki diyalogların hepsinin

zorunluluktan kaynaklı olması ve az olması Rasim'in Raif Efendiyi incelemesini kolaylaştırıyordu. Rasim'e bu adamı incelemesi yer yer garip ve gereksiz gözükte. Kendisi gereksiz hissediyordu o zaman bunu yapması gerekli geldi. Rasim'in yabancılaşma sürecinin girdiği günden itibaren karşılaştığı hiçbir insan böyle değildi. Şimdi onun karşısında tam anlamında bir yabancı vardı. Belki bunun farkına varmadı ama Raif Efendi onu etkilemeyi başardı. Rasim adeta yabancıda yani Raif Efendi de yabancılığı bulmuştu. Geriye kalan tek şey bunun sebebinin ya da sebeplerini araştırmaktı. Bu onun ilgisini aşırı derecede çekmiştir. Belki de o da romanda belirttiği gibi tanıdığı insanların başına kötü bir şey gelince sadakası ödenmiş gibi hissedip mutlu olanlardandı.

Bu adam yabancıydı kendisi de yabancıydı aralarında bir tanışıklık yoktu fakat ona bir yakınlık duyuyordu çünkü çoğu kişiyle kopmuş olan noktaların onda da kopuk olduğunu gördü. Kendisinin yabancılaşma sebebinin az çok da olsa farkına varmıştı: İşsiz kalması onu bu hale getirmişti. Fakat Raif Efendinin durumu ona tamamen farklı geliyordu çünkü onu inceleyince Raif Efendinin gayet kalifeye bir eleman olduğunu gördü. Şirketin ithalat yapıp yapmaması onun çevirmeleri ne kadar hızlı ve doğru yaptığını bağlıydı. Rasim yavaş yavaş Raif Efendinin dünyasına girdi ve anladı ki o normal bir yabancı değildi o sonradan olmuş bir yabancı değildi; Raif Efendi aslında en başından beri yabancıydı. Raif Efendinin Rasim üzerindeki en büyük etkisi onu gerçek anlamda yabancılık kavramıyla tanıştırması olduğu görülür. Rasim kendi dışında yabancı olarak nitelendirebildiği ilk insan Raif Efendi olmuştur.

3)RAİF

3.1.)Yabancılaşmaya Başlangıç

Raif Efendi çocukluğunda beri yabancıdır. Küçükken arkadaşlarıyla oyunlar oynamayı onlarla konuşmayı tercih etmek yerine bir köşeye çekilip kitap okuyarak ya da resim çizerek vaktini geçirmiştir. Diğer çocuklardan farklıdır onlara yabancıdır. Küçüklüğünde dışarıda olan bu

yabancılık evin ailenin içinde de kendisini göstermiştir. Ailesi Raif Efendiyi tanıyamamıştır Raif Efendi ise ailesini. Toplumdan bu kadar küçük yaşta kendini soyutlayan bir bireyin bir yabancıya dönüşmesi yabancılaşması neredeyse kaçınılmazdır. Çocuğunu hiçbir zaman tanımayan ya da tanıyamayan babası onu Almanya'ya yeni sabun teknikleri öğrenmesi için yollamıştır. Onu tanımadığı her yerden bellidir. Raif Efendi asla babası gibi ticarete ve paraya ilgi duymamıştır o daha çok resim ve kitap şiir gibi sanatsal işlerle uğraşmayı sevmektedir. Fakat babası bunların hiçbirini bilmez çünkü oğlu ona yabancıdır o da oğluna yabancıdır.

Raif Efendi Almanya'da geçirdiği süre boyunca ailesine mektup bile yazmamıştır. Şehirde sanat adına neredeyse her şeyi yapmıştır fakat bir elin parmağını geçmeyecek sayıda insanla diyaloga girmiştir. İstemli ve istemsiz olarak kendini yabancılaştırır bir yaban olur. Toplum ona uzak bir kavram gibi gelir. İnsanın hayatta içine girdiği ilk topluluk ailedir. O ailesi olan toplulukla hiçbir zaman doğru ve verimli iletişimi kuramamıştır. Raif Efendiyle ailesi arasında her zaman bir kopukluk olmuştur birbirleriyle asla insanların bağlandığı o ortak noktalara sahip olamamışlardır. Normalde bir baba ile oğulun ilişkisi en içten samimi ve gerekli ilişkilerden biridir çünkü ailenin soyunu Anadolu Kültüründe erkek bireyler devam ettirdiğine inanılır. Bu baba ile oğulun ilişkisi hiçbir zaman o bilinen ve istenilen türden bir ilişki olmamıştır. Raif Efendi, Almanya'dayken dönmesinin sebebi mektupla aldığı babasının ölüm haberidir. Raif Efendi, bu haber karşısında neredeyse kayıtsız kalır ve defterine şu satırları geçirir: *"... Onunla aramızda daima bir yabancılık mevcut kalmıştı ve birisi bana: "Senin baban iyi bir adam mıydı?" diye sorsa, verecek cevap bulamazdım. Çünkü iyiliği ve fenalığı hakkında fikir sahibi olacak kadar onu tanımıyordum"* (Ali, 138).

Raif Efendi, doğduğu andan itibaren her insan gibi bir birey olma mücadelesi içindedir. Bu mücadele sırasında içinde bir üyesi olarak bulunduğu ilk topluluk onun kendi ailesidir. Onun ailesine karşı tutumu ve ailesinin ona karşı tutumu karşılıklı olarak onun bir yabancı olarak büyümesinin en büyük nedenlerinden biridir.

3.2.)Maria Puder, Raif ve Yabancılaşma

Berlinde kaldığı süre zarfında gezilmedik müze, park, sanat sergisi bırakmayan Raif Efendi, bunları yaparken sosyal yönü, içinde olduğu toplumsal ve bireysel yabancılaşmadan dolayı zayıf kalmıştır. Asosyal davranan Raif Efendi çok az sayıda insanla konuşmuştur. Çünkü Raif Efendi kimsenin onu hiçbir zaman anlamayacağına, anlamayacağına inanmıştır. Ne de olsa o bu dünyada var olduğu süre boyunca işler böyle devam etmiştir. Fakat bir gün bir resim sergisinde bir tablodaki kadına aşık olur sonra şans eseri onunla tanışır. Raif Efendi ilk kez kendini birine yakın hissetmiştir. Hayatında ilk kez yabancı değildir. Hayatına giren bu kadın onun hayatında olan hiçbir kadına benzememektedir. Raif Efendi hayatında ilk kez birine bağlanmıştır. Bu bağlantı önceden bahsi geçen insanlar arasında ortak noktalardan olan bağlantının ta kendisidir. Raif Efendi en azından bu hayatta bir kişi ile bile olsa bütün olmaktan mutludur. Hayatı boyunca hiç böyle duygulara sahip olmamıştır.

Raif Efendi mecburen Türkiye'ye dönerken bu kadına yani Maria Puder'e söz verir onu Türkiye'ye çağıracaktır. Maria Puder bir süre Raif Efendinin Türkiye'den gelen mektuplarına cevap verir. Fakat daha sonra nedensiz bir şekilde mektuplarını keser. Raif Efendi hayatı boyunca bir insanlık yabancı olmamanın ne demek olduğunu anlamıştır şimdi ise o insan onu bırakmıştır. Zaten çökmeye kendini her şeyden soyutlamaya gayet de yatkın yapısı olan bir insanın başına böyle bir olay geldikten sonra yaşadıkları içler acısıdır. Artık hiçbir şey onu hayata geri döndüremez. Herkes ve her şeye yabancı olmalıdır kendine bile. İstemediği şeyleri yaparak yaşayabilir sesini çıkarmadan ömrünün sonuna kadar bekleyebilirdi öyle de yapmak istedi neredeyse öyle de oldu. Raif Efendi genç yaşta her şeyi geçmişti yaşamın onun için pek de bir anlamı kalmamıştı. Yaşamdaki amacı sadece nefes alıp vermek ve bir makineye dönüşüp ecelini vereceği o son nefesle beklemek olmuştu. Bu durumda Raif Efendi istemediği bir kadınla ona aşık olmadan evlendi. Yaşadığı evlilik bir aşk evliliği değildi karısını seviyordu ama ona asla Maria Puder'e bağlandığı gibi bağlanamadı. Karısı baştan beri onun

için yabancıydı Raif Efendi kendini böyle koşullamıştı. Babasının mirası kabul etmemesi onun babasına bir yabancı olması ve öyle hissetmesine ayrıca bir kanıt olarak gösterilebilir.

Bir şirkette tercümanlık işine giren Raif Efendi yabancı olarak girdiği bu işte yıllarca yabancı olarak kalmıştır. Şirkette yıllarca ona sayısız hakarete bulunulmuştur. Bunlar hep “pısrık” gibi aşağılayıcı kelimelerdir. Raif Efendi gerçekten bu sıfatlara yakışır şekilde davranmaktadır fakat bu onun elinde olan bir şey değildir o bir kez yabancı olmuştur ve artık elinden pek bir şey gelmez. İnsanlara karşı olana güvenini ve sevgisini kaybetmiştir. Kendisi hiç kimseye değer vermediği gibi kendisinde de değer verilmesini beklemez. Hayatta zevk aldığı şeylerden yava yavaş uzaklaşır durmadan kendi kendine yine kendinden kaçır bireysel yabancılaşma çıkmazının içindedir. Yaşama sevinci yok olmuştur. Hayata karşı en ufak bir bağlandığı nokta yoktur. Raif Efendi kendi yaşadığı hayat denen bu garipliğe de yabancıdır. Raif Efendi'nin hayatından hiçbir beklentisi olmadığı için kendisini göstermek için çabalamaz. Onun çalıştığı dönemde çoğu insan yabancı dil sebebiyle şirketlerde üst düzeylere gelirken Raif Efendi için durum aynı olmamıştır. Aynı zamanda yabancı dil bilen insanlar o yabancı dili bildiklerini ve konuştuklarını gösterebilmek için çoğu zaman bazı hareketlerle bunu belli etmeye çalışırlar. Yapıtta da denildiği gibi yabancı gazete taşırlar ve ana dillerinin içine bazen yabancı sözcükler ve deyişler sokarlar. Bırakın yabancı dili konuşmayı Raif Efendi daha ana dilini bile insanlarla konuşmamaktadır. Kendisi kendi varlığına ve sahip olduklarına büsbütününü yabancı olmuştur. Bir insanın kendini tanımaması bireysel yabancılaşmanın temel noktalarından biridir.

3.3.)Aile ve Yabancılaşma

Raif Efendinin ailesi ile olan ilişkisi asla duygusal bir boyuta ulaşmamıştır. Onlar Raif Efendiyi sadece maddi bir kaynak olarak görür. İlişkileri maneviyattan yoksun ve tamamen maddiyat üzerine kurulmuş bir ilişkidir. Raif Efendi de bunun farkındadır buna göre davranır.

Evdeki hiçbir birey hiçbir zaman Raif Efendiye hal hatır sormaz onun düşüncelerini ve nasıl olduğunu önemsemezler. Hastalanınca ona bakarlar çünkü normal zamanda hepsi onun eline bakmaktadır. Raif Efendi sık sık hastalanmaktadır bu hastalanmaların sebebi genellikle dışarıdan anlaşılabilir sonuçta o onlara göre “*sümsük, güçsüz, gereksiz bir adamdır*”. Onun hastalanması gayet normaldir fakat böyle kalmamalıdır çünkü hem şirket için hem de ailesi için o bir “*robottur*”. Ruhundan ve düşüncelerinden kopuk onlara yabancı yaşayan Raif Efendi bu bölgeye gelecek en küçük uyarılmada hasta olur çünkü o aklının ve zihninin başına bunların gelmesini istemez ve hasta olarak bunu bedensel bir dışavurum halini getirir. Beden maddiyatın maddenin bir parçasıdır fakat ruh tamamen manevidir. Artık bir maddiyat dünyasında yaşayan bunun böyle olmasını isteyen Raif Efendinin hasta olması onun için gayet normaldir.

Zihnine yabancılaşan bir insan zaten hastadır. Bu hastalanmalar yabancılaşmanın apaçık istemli ve istemsiz olarak dışavurumlarıdır. Raif Efendi bu hastalanmalara sırasında hiçbir zaman ailesinden, ev halkından bir ilgi alaka ve şefkat beklemez tek başına bir köşeye çekilir ve hayatını büyük bir kısmını oluşturan bekleme eylemini gerçekleştirir. Yabancı hissedenler ya da yabancılaşma sürecinde olanlar boş kaldıkları zaman beklerler. Birilerinin çıkıp onları anlamasını en azından birilerinin onları anlaması gerektiğini düşünürler bu sebeple beklerler. Raif Efendi dünyana geldiği andan itibaren Maria Puder gibi bir insanı beklemiştir en sonunda bu insana kavuşmuştur ikisinden biri diğerini bulmuştur ya da bu eylem eş zamanlı gerçekleşmiştir. Raif Efendi onu bulana kadar umutsuzca beklemiştir, peki ya Maria Puder’den zorunlu olarak ayrıldığı zaman ne olmuştur Raif Efendi onu bulana kadar geçirdiği süre zarfında içinde bulunduğu eylemi gerçekleştirmiştir. Türkiye’ye dönünce öncelikle mektup sonrasında da Maria Puder’i beklemiştir. Maria Puder’den cevap gelmeyince de ümidinin hepsini keserek sadece ölümü beklemeye başlamıştır.

Yabancılaşan insanlar hep bir bekleyiş içindedir Raif Efendinin hayatı da beklmelerle geçmiştir. İnsanlar yabancılaşır çünkü herkes anlaşılmayı bekler biri bana gelse de nasıl olduğumu sorsa ne olduğumu sorsa diye geçirirler içlerinden, hiçbir kimsenin de çıkıp ben anlaşılmak değil anlamak istiyorum dediği görülmemiştir. Raif Efendi ailesinde başlayarak diğer insanları anlamak istememiştir onlar da onu anlamak istememiştir bu da onu yabancılığın doruklarına çıkarmıştır.

3.4.)İletişimsizlik

Toplumsal ve bireysel yabancılaşmanın ilk patlak verdiği nokta iletişimdir. İnsanları yabancılaşmak zorunda bırakan ilk öge iletişimsizliktir. Rasimin parasızlıktan dolayı yüzüstü olmamak için insanlarla kopardığı iletişim onun yabancılaşmasındaki ilk adım olmuştur. Raif Efendinin ailesi ve akranları ile olan iletişim bozukluğu, sıkıntısı, yokluğu onu hayatı boyunca bir yabancı olarak yaşamak zorunda bırakmıştır. İletişim devam ettirilirse çok kolay bir eylemdir ve iki taraflıdır. Ne zamanki iletişim oluşmaz, oluşamaz ya da kaybedilirse bunun verdiği hasarı düzeltmek imkansız hale gelir. Her iki taraf yabancılaştığı için yapılan tek eylem yine beklemek olur ve bu beklemek eylemi hiçbir soruna çözüm olamamıştır. Raif Efendi de Rasim de bu iletişimsizlik ve yabancılık içinde sadece bekleyebilmiştir. Rasim Hamdi Beyi bulmuştur, Raif Efendi ise Maria Puder'i.

3.5.)Yabancılaşma ve Sanat

Raif Efendinin kitaplara ve resimlere olan ilgisi onun toplumsal ve bireysel olarak yabancılaşmasının diğer göstergelerinden biridir. Küçük yaştan itibaren bu kitap ve resim ilgisine sahip olan Raif Efendi gerçek dünya ile iletişim kuramadığı bu dünyayı sevedemediğini bu dünyaya yabancı olduğunu bilmektedir. Bu yüzden kitaplara ve resimlere sığınmıştır. Bu sığınma normal ve arkadaşça bir sığınma değildir.

Raif Efendi, adeta yaşamını kitaplar ve resimler üzerine kurmaktadır. Onun için kitaplardaki ve resimlerdeki dünya bu var olandan çok daha güzel bir dünyadır, buradaki karakterler ona gerçek hayatta olan insanlardan kat kat daha yakındır. Raif Efendinin defterini tutma sebebi de yabancılaşma ve yabancılıkla ilişkilendirilebilir. Raif Efendi bu defteri yazmıştır çünkü o, hayatını yaşarken bunları kimseye anlatamamıştır. Her insanın yaşadığı bazı olayları anlattığı ya da anlatabildiği bazı insanlar vardır bu insanların yokluğunda insanlar kendilerini yalnız ve yabancılaşmış hissederler. Anlatılanlar insanlar arasındaki noktasal bağları kuran yegane ögelerdendir. Raif Efendinin anlatacak belki de bir tek Maria Puder'i olmuştur fakat o da gidince Raif Efendi Maria Puder'i kime anlatacaktır. İşte Raif Efendi kendini kendine anlatmak yabancılaştığı beni bulmak ve de belki bir kaç kişi bu deftere ulaşır da beni anlar diye yazmaya başlamıştır. Onun düşündüğü hissettiği ve istediği gibi de olmuştur, bu defter Rasim'in eline geçince Rasim yaşadıklarının verdiği yabancılığı ve yabancı olanı anlama kabiliyeti ile Raif Efendiyi anlamıştır. Onun hakkında olan ilk izlenimlerinden ve çıkarımlarından pişman olmuştur çünkü "*sıkıcı bir mahluk*" gibi gözükene bu insan özünden nasıl da bir dünyadır. Her adam adam olmadan önce bir dünyadır sonra adam olur. Raif Efendinin kendi içinde bir dünyası vardır fakat diğer adamlardan farklı olarak o bu dünyayı dışına göstermez insanlar dünyalarında olmayanları bile göstermeye çalışırken Raif Efendi kendi içinde var olanı insanlara göstermek istemez.

Yabancılaşmak kavramı budur. Kendine yabancısıdır içi ile dışı bir olamaz topluma yabancısıdır onlara kendini göstermez. Ne zamanki bir Maria Puder çıkar işte o zaman Raif Efendi gibi bir insanın ruhunda bedenine akan suları tutan barajın kapakları açılır. Raif Efendi figürünün yabancılaşmaktan uzaklaştığı nadir anlar Maria Puder'le beraber olduğu anlardır. Sanat da bu yabancılaşmanın getirdiği kaçış rotalarından biridir. Raif Efendi sanata kaçır çünkü sanata kaçmak onun kendinden kaçmasını sağlar ve biraz da olsa yabancılık kavramını unuttur.

4)Sonuç

Bireylerin toplumdan ve kendilerinden yabancılaşması insan hayatında sıklıkla karşılaşılan olaylardan biridir. Bu yabancılık ve yabancılaşma kısa süreli, uzun süreli ya da ömür boyu olabilir. Yabancılık ve yabancılaşma kavramları genellikle bazı sebeplerden ötürü ortaya çıkan olgulardır. Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna adlı romanında bireyin topluma ve kendine olan yabancılaşması temel olarak iki karakter üzerinden ele alınmıştır bu karakterler Rasim ve Raif Efendidir. Onların yabancılaşmasının temel sebepleri vardır. Bu sebepler iletişimsizlik, başarısız insan ilişkileri ve kendini ifade edememedir. Rasim kısa süreli bir yabancılaşma içerisinde iken Raif Efendi ömür boyu bir yabancılaşmanın içindedir ömrünü kendi ailesi için bile bir yabancı olarak tamamlamıştır.

Rasim'in yabancılaşmasının bazı süreçler sonucunda olmuştur . Bu süreçler tez de alıntılarla ve incelemelerle bölümler halinde ortaya konulmuştur. Bölümler: Yabancılaşmaya başlangıç, ilerleyen yabancılaşma, Rasim Raif Efendi ve yabancılaşmadır. Rasim'in yabancılaşması sırasındaki en belirgin etmenler de bu bölümler içinde incelenmiştir. Bu etmenler temel olarak: İşsizlik, İnsanlara ihtiyaç duyma, maddi ve manevi bakımdan boşlukta olma ve Raif Efendiyle olan ilişkisidir.

Raif Efendinin yabancılaşma sorunu birtakım süreçler sonucunda ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bu süreçler bölümlere ayrılabilir. Bu Bölümler: Yabancılaşmaya başlangıç, Maria Puder Raif ve yabancılaşma, aile ve yabancılaşma, iletişimsizlik ve sanat ve yabancılaşmadır. Raif Efendinin yabancılaşma sorununun sebepleri bu bölümlerde değerlendirilmiştir. Raif Efendinin yabancılaşmasında en belirgin sebepler: Kendini ifade edememe, aile ve akranlar ile anlaşamama, Maria Puder'den ayrılık ve iletişimsizliktir.

Rasim ve Raif Efendi romandaki iki odak figürdür. Bu odak figürlerin yabancılaşma sorunları tek bir nedenden değil birçok nedenden dolayı ortaya çıkmıştır. Bu nedenler bölümlerin içinde

sonuçları ile değerlendirilip birtakım yargılara varılmıştır. Her iki odak figür için de her nedenin bir sonucu vardır. Odak figürlerin birbirleriyle olan ilişkileri de iki tarafı etkilemiştir. Yabancılaşma sorunu iki odak figürün de hayatındaki en büyük sorundur. Bu sorun onların dibinde olan insanlarla bile iletişim kurmasına izin vermez. Kendi hissettikleri ve diğer insanların onları gördüğü şekilde onlar yabancıdır.

Kaynakça:

Ali, Sabahattin. K rk Mantolu Madonna, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1998.